

גבולות היחידה: פרק כ"ז פסוק מ"א – פרק כ"ח פסוק ט'

נושא היחידה: יצחק ורבקה שולחים את יעקב לחרן

כתבה: יעל דאר¹

מספר שיעורים: 1

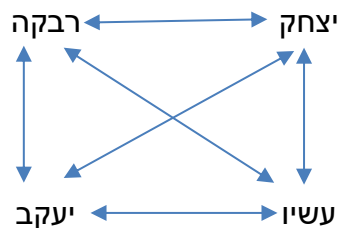
כללי:

את השיעור הזה נתחיל בשיח רגשי בקבוצות על מה שקורה עכשיו באוהל יצחק ורבקה. האווירה טעונה מאוד, וזו הזדמנות טובה לשיח הרגשי. לאחר מכן נמשיך בקריאת הפרק ונראה מה עשו גיבורי הדרמה הזאת בהמשך.

פתיחה:

בשיעור שעבר, עזבנו את אוהלם של יצחק ורבקה, ובניהם, יעקב ועשו, לאחר שיצחק בירך את יעקב בברכת הבכור ועשיו נאלץ להסתפק בברכה אחרת. נבחן כעת את המצב באוהל מבחינת מערכות היחסים בין הדמויות. נשאל: מי משתתפים ב'הצגה' הזאת? ונכתוב על הלוח כך.

נסמן חיצים בין הדמויות.

נסביר כי מדובר בשש מערכות יחסים:

- יצחק ורבקה²
- יצחק ועשיו
- יצחק ויעקב
- רבקה ועשיו
- רבקה ויעקב
- יעקב ועשיו

נחלק את הכיתה לשש קבוצות. כל קבוצה תקבל דף לתיאור הרגשות. הדפים מופיעים בנספח למהלך ההוראה (לכל קבוצה דף משלה).

¹ הרעיון המרכזי לפתיחת השיעור שייך למורה יעל בן פזי.

² ייתכן שהתלמידים יעלו דברים על אודות יחסיהם של יצחק ורבקה, אך אנו נזכיר את דברי הפסוקים בפרשת חיי שרה, שיצחק אוהב את רבקה ואלו הם היחסים ביניהם שאנו מכירים, ושחשוב להדגיש שאנו עוסקים באבותינו הקדושים.

נוסף על כך, תקבל כל קבוצה מחזיק מפתחות שבו מאגר רגשות מתאימים. בעזרת הרגשות האלה, ובעזרת הידע שכבר למדו בפרשה, יוכלו התלמידים לכתוב בדף את הרגשות המתאימים לכל מערכת יחסים. חשוב שיכתבו גם הנמקה או מקור למה שהם מחליטים לכתוב. לעיתים יש יותר מרגש אחד שמתאים, וכדאי לעודד להשתמש בכך. יש להשתמש במשפטים מנומקים, לדוגמה: רבקה גם אוהבת את יעקב, אך גם דואגת לו, וחוששת מפני מה שעשוי מתכנן לעשות. לכן היא דאגה שהוא ילך לחרן כדי שעשוי לא יהרוג אותו.

קובץ הרגשות נמצא בסוף מהלך ההוראה, בעמוד 4.

לפעילות זו נקדיש כ-8 דקות.

כל קבוצה מדווחת מה כתבה. אפשר ורצוי לתלות בכיתה בלוח תורה. לסיכום: המצב מתוח מאוד. מה יקרה עכשיו?

לימוד הפסוקים:

לקראת קריאת פסוקים מ"א-מ"ה, נשאל: מה קורה עכשיו? מה רבקה תעשה עכשיו? עשיו רוצה להרוג את יעקב. נשאל: איך כתוב בתורה שעשיו שונא את יעקב? (וישטום³. למדנו על הבאר שטנה – אפשר לקשר בין הדברים.) נשאל: מה בדיוק עשיו מתכנן? מתכנן להרוג את יעקב אחרי שיצחק ימות. נשאל: מדוע עשיו מחכה לכך שיצחק ימות? נשמע תשובות של התלמידים. צפוי שידברו על כך שעשיו חושש מתגובת יצחק, שיכעס עליו. נלמד את דברי רש"י: 'יקרבו ימי אבל אבי' – כמשמעו – שלא אצער את אבא. לפי זה, עשיו מחכה למותו של אביו, לא מִפֶּחַד כעסו, אלא כדי לא לצער. הוא היה מכבד הורים. רבקה שומעת⁴ על תכניותיו של עשיו, ומחליטה לשלוח את יעקב לחרן. נשאל: למה היא שלחה שולחת את יעקב לחרן? כדי שישתתף מפני עשיו, כדי שיתרחק ועשיו לא ימצא אותו.

³ אפשר לנצל למיומנות של ביאורי מילים:

לשאל את מי עשיו סתם? למה הוא סתם אותו? ובכלל סותמים בארות ולא בני אדם? לאחר שנשאל בכיתה וניצור עניין-

נכתוב על הלוח שתי מילים "ויסתום"

"וישטום" – ונסביר שלכן חשוב לקרוא ולשים לב מה כתוב. וכן לשים לב להקשר של המילה.

⁴ איך שמעה רבקה? והלא עשיו אמר בלבו (פס' מ"א) ולא בקול? לפי רש"י, היא שמעה ברוח הקודש.

נאמר: רבקה צריכה להסביר ליצחק מדוע היא שולחת את יעקב לחרן⁵. נקרא את פסוק מ"ו ונשאל: איזו סיבה נוספת יש לרבקה לשלוח את יעקב לחרן? מי עוד עשה כך?

כאן המקום לחזור למשהו שכתבנו על הלוח בתחילת הוראת פרק זה – עשיו לקח לנשים שתיים מבנות חת, והן היו מורת רוח ליצחק ולרבקה. בפסוקים האחרונים של הפרשה, נסגר המעגל הזה. יצחק בעצמו שולח את יעקב לחרן למטרת נשיאת אישה שלא מבנות כנען - עוד הבדל בין יעקב לעשיו. ועוד מילה על עשיו, שראה כי נשותיו רעות בעיני הוריו, והוא הולך אל משפחתו, אל ישמעאל, ולוקח את בתו של ישמעאל לאישה. נחזור ליצחק בקריאת פרק כ"ח פסוקים א'-ה': האם יצחק מסכים לשלוח את יעקב לחרן? איך אנחנו יודעים? (לבסס בפסוקים). אנחנו רואים שיצחק מצווה בעצמו את יעקב ללכת ולמצוא אישה שלא מבנות כנען. הוא מוסר לו את ברכת אברהם, וזה מוכיח שהוא הסכים לשלוח את יעקב לחרן. נשאל: מה כוללת ברכת אברהם? אילו ברכות מעביר יצחק ליעקב? נבקש לעיין בפסוקים ג'-ד'. נשאל: איך כתובה בלשון התורה הבטחת הזרע? (פס' ג') ואיך כתובה הבטחת הארץ? (חלק⁶ מפס' ד')

נקרא את הפסוקים האחרונים בפרשה, פרק כ"ח פסוקים ו'-ט'. עשיו מבין כי נשותיו רעות בעיני הוריו, שומע שיעקב הצטווה לקחת נשים מחרן ושומע בקול הוריו, והוא הסיק מסקנה והלך לקחת אישה נוספת על נשותיו – והפעם: ממשפחת אברהם - את בת ישמעאל. נסביר כי בכך עשיו מכבד את הוריו.

הצעות להמחשה:

- מחזיק המפתחות
- כתיבת מכתב 'צידה לדרך' כזה שנותנים יצחק ורבקה ליעקב, לפני צאתו.
- כתיבת 'דף מיומנו של יעקב' – בדרך, בצאתו מבאר שבע, או ערב קודם...

⁵ ומדוע לא סיפרה רבקה ליצחק על רצונו של עשיו להרוג את יעקב? במפרשים מובאות מספר תשובות, נביא כאן שתי תשובות:

מלבי"ם – לא רצתה לצער את יצחק, שישמע שבנו עשיו רוצה להרוג את אח שלו.

אור החיים – משום איסור רכילות.

⁶ חשוב שהילדים ילמדו לצטט חלק מפסוק - רק את החלק שעונה על השאלה.

מסרים והפנמה:

- שתי סיבות לשליחת יעקב לחרן: הפחד מפני עשיו ומציאת אישה שלא מבנות כנען.
- בנות כנען רעות בעיני משפחת אברהם.
- חשיבות עשיית נחת רוח להורים – זה חלק מכיבוד הורים

מבט שלם:

סיימנו את פרשת תולדות, בה היה יצחק אבינו ה'שחקן' הראשי. אמנם נקרא על מותו רק בסיום פרשת וישלח, אך אין לו יותר תפקיד בסיפורי חומש בראשית. בשתי הפרשות הבאות, יעקב יהיה הדמות המרכזית שהכול סובב סביבה.

סיכום וסיום:

למדנו בפרק הזה על רצונו של יצחק לברך את בניו לפני מותו. למדנו על התרמית שנעשתה על מנת שלא עשיו יקבל את ברכת הבכור, אלא יעקב. הבנו שהדבר גרם להתעוררות רגשות של כעס, קנאה ושנאה בתוך המשפחה, ויעקב הולך לחרן הן כאילוץ – מפחד עשיו אחיו, והן לכתחילה – כדי למצוא לעצמו אישה מתאימה. על קורותיו של יעקב בדרך לחרן ובחרן – נלמד בפרשה הבאה.

(קובץ הרגשות בעמוד הבא)

שְׁנֵאָה

דְּאָגָה

כַּעֲס

פִּחַד

קִנְיָאָה

עֶצֶב

אֶחָדָה

אֶכְזָבָה